

יידישע

פעסטער צייטונג

דער ערשטער טאג... דער ערשטער טאג... דער ערשטער טאג...

אויף דער צייטונג קאנן מאן... דער ערשטער טאג... דער ערשטער טאג...

Nr. 99 זעכענדיגסטער יאהרונג. פּעסט, מיטטוואך 1 אבול הרמ"ד. Pest, den 27. August 1884

אין פרידנישע עראייניג.

יא, אין פרידנישע, טראכטיבעם עראייניג... דאס איז עס, דאס ווי די היינט אינעווען ליבליכע...

פאן פרישע נאך סאנראי אויף דער לאנדעליע... דאס איז עס, דאס ווי די היינט אינעווען ליבליכע...

אבער דאס, וואס אין דער נאכטען זיכענע... דאס איז עס, דאס ווי די היינט אינעווען ליבליכע...

דער פראנצויזיש-בניעוויש קריגע... דאס איז עס, דאס ווי די היינט אינעווען ליבליכע...

דער איבערפאל פאן לאנג-יאן... דאס איז עס, דאס ווי די היינט אינעווען ליבליכע...

דער פראנצויזיש-בניעוויש קריגע... דאס איז עס, דאס ווי די היינט אינעווען ליבליכע...

דער פראנצויזיש-בניעוויש קריגע... דאס איז עס, דאס ווי די היינט אינעווען ליבליכע...

ההרמן פילדער לאוויטשטען מאכטע, וויא צ. ב.
קרא אנאליס - בוד איבער דא יודישע תעלי-
ניאן וואס מאכטע וואהל הערר פילדער צ. ב. ד. ע.
זאנען דאך דאס אויס אנמאנליך: זעבן זא-
אונער ערשאמט קאנג קייין יודע
זיין -

זיין דער איין ניהיליסטי
שעס אטמ ענטאם (ט.) דא מאכטע איינעם
ריכען אדעסאסעד מייסאמאנעס. נאמעס מארע
האליאישנא מעדלעס זיבאם 20 טען דיענעס אין
דער קאנגליא דעס שענדארטעווישעס פאן אדע
סא אבערס קאמאנק, אונד נאב אן. דאס זא
מיט דעם אבערס אימער פער איינע צו שפע
כען ווינעט, סא זא אויס איינע ווער וויכטיגע א-
נערגענעוויש סעצוהוילען האבע. דער אבערע
דיעס זא אין זיין אבינעס איינערטען, אונד
פראנטע, דער ווינעט, נאכדעם זא מיט פא-
שענדעס בליקע אים ציימער זיך אומגעוועהן האט
טע, אנטווייטע זא: הערר אבערס, איך בין איין
אנגעלעגענהייט דעם פארטשעס פערברעכער יע
קאמפלע, וועלכע זא דען געפאנגענישען פאר אדעס
סא שמאכטען - וואס פיר איינע אנגעלעגענהייט
איז דען דאס? פראנטע דער אבערס - זייט איין-
דען ווערדען דיעווע אינגליקליכען פאן הונדע,
קראנקהייט אונד מוסהאנדלונגען נעמוואלט, אונד
איהר נעשריא אים הילפע ווירד ניכט ערהארט.
אנטווייטעט אים מארבען - איך ווייס ניכט פאן
זייער זאבען. דאך פארע אן זעהר דאראן,
זאמט דעם אבערס - איבער עם אויס וואהר, דאך
ועלכט האבע מיך דאפאן איבעצייגט. ריעה אים
מאדען אויס. אינד עאן אים איהרע קינדער -
מאכט איינע געלאדענע רעוואלווער הערפא-
וועלכע זא דראש איהר האמאנס אכערטעטע
אבער דא קונעל מראד ניכט. קאמאנסקי שטרעמען
זיך איהר אד אטענטאטעווען אונד אר שרעקליכעס
פערישולטעס הינגען בענגאן צווישען דען ביין
דען: וואהרען דיעווע צייט ערדראגטען נאך
זייער שיסעס, אונד איהר רעוועלוציע פעריאויא-
דעמע דען אבערס אס איהר. אין דעמוועלכען
איינגעבליקע איהרשע שענדארטען אונד בעדיגע-
טע, וועלכע דא שיסעט ערהארט האמטען, אין דאס
ציימער, געוואלעגענטע דא קאליאישנא, דא זיך
וויא אין לאווע פערטהיידעטע, אינדעם זא ווייט
הער און דך שלוג אינד בוים. ניה מיט שווערער
שויע אונטעם פיר זא באנדלינג אונד אין געוואהר-
זאם ברינגען, אין דער איינגע דער אטענטאטע
זיך וואוידען פראקלאמאציען, ניהיליסטישע ברא-
פארען אונד אנדערע פערדאכטניגע נעגעטישאדע
פארענענדען. מארע קאליאישנא שלאס זיך פאר
דייא יאהרען דען ניהיליסטען אן דרייען גוונד -

זאמען דא זא זעהר רעכענעוואנגען האמען, דאס
דא דאס פלעטעליכע הויז פערליבע, אינד בעשלאס
איהר זאמען לעבען דעם צעשראונגסוועיקע
דייער שרעקענס מאנער זא וויסען. אים יאהרע
1892 וואהנטע זא בייא דען הערליכען סינגארטאן,
וועלכע דא הייפאנאלידער דער אדעסאסער ניהו-
ליסטען ווארען, פאר דער פארצייא דיעם עם, דאס
דא דאס אלס מאנד בעדיגעטעטע זיא. וועלכע
קאליאישנא פערריכטעטע יעדאך קיינע הויזליכען
ארביטען, ווארען פערפאסעט פארפאמאציאנען,
וועלכע זיא וועלכטע וועצטע אונד אברהמער אין
דער נעווישע רעוועגיא, וועלכע זיא אים קעללער
דער פארטשען סינגארטאן בעפאנט. זיא וואר עם,
וועלכע דא פראקלאמאציען דער אדעסאסער פארלי-
שיטען שטרעפלינגע פערפאסעט, ווארע זיא פער-
פאסעט איהרע אבער שאן נאך איינען מאנא-
טע אונד זיא איהר אנערקלערליכע וויווע אים
דעם געפאנגענישע פערשווארענען עם אונד וואהר-
שוילדן, דאס איהרע וואכער זיך בעשטענען
ליעסען, אדער דאס זיא נעווישע פערברעכער דער
ניהיליסטען ווארען,

זא אטם א פער דער הונדעס
זא אטם (ה) ניכט וועניגער אים אכט מענשען
לעבען ונד מעפען און ווען איינער דער שרעק
ליכטען קראנקהייטען, דער הונדעוואיהע צום
אפער געפאללען!

זא ער באנקיע פאן שאס בער
זער איז אים בענידעסע - זיא מיינע וואהל
ווערען איינע מאנאטע אלס שווערדוואן זי
קיינען - זיין, דאס גראפליך בעהלענישע דאמיי-
ניאס און וועגענדונגען צו קיינען. דער גראפליכע
בערזיין פאן קאקאלוואר אומפאסט 3100 קאמאס
טראיאך טען פילען, ליסטארטען אינד אלטען
שלאסערען, אין דענען איינעם דא רעווערענען
פירסטען בעהלען רעווערעטען, הערר פאן שאס
בערזע האט יעדאך איינע געפאררעכען קאנקי-
דענטען און דעם רעוויזיש סאפאדישען רעזענישא
פאן כאלאש פארלא. דער דאס גראפליכע נעכטע
פאללס קיינען ווילל, דאך גלייבען וויר ניכט דאס
זיך הערר שאסבערער זא לייכט אים דעם זאמ-
טעל העבען לאסטען ווירד, מאן זאמט הערר שאס-
בערזע האט שאן איינע פירסטען געזינדען,
דער געניגט אונד, פיר איינע האלבע מיליאן זיין
שווערדוואן צו ברינגען (דער ערשטע שווערער
זאקן אונד אין בראן, דער צווייטע וואר אין
גרא, דער הישטע פירע ועלכטע פערשטארנדן
אין פירסט זיין) אונד פיר דיעווען ווילל ער דא
פירסטליכע העררשאפט אקקויזיען. צום בליקע
דער קאנגספארמיליע האט הערר שאסבערער
קיינע - פירטעטע טאכטער.

איבריגעס וועפע איבער יענס פאן פאלל אין שווערעס
דונקל, אונד ניעמאנד, אויסער דען דאבייא בעהוילינגען,
וואסען אין וועלכער בעזענונג סאבאסחא צו ראכעליס
אונפאל פשאנד.
ענדליך עפשהר מוהרמא וויך דען איהר געשריא
ערגעבענען עליאה, דאס נאשהאן בעניאמן ווידער אונט-
רויזש וויא, אונד זיא בעשלאס דעלכטע מיט סאבאסחא
צו יעדען איהרע פעללונג צו דען אייגענען פערוואנד-
נאב איהר געוויסעטעווען אין דעם רחצו, אבער איהר
דער אנדערן וויסע וואר זיא ועלכטע פאן דען בילדערען
איהרע נלידענען פאנטאזיא אונד איינער בינאספען
שווארמערוא בעפאנגען, דאס זיא ניעמאנדען גלייבען
געשענק האבן ווירדען, ווען פאן איהר איינע קלארע
אייניכט אין דען וואהרען זאכטעהאלס האספע נעכען
וואללען, זיא וואר זא און איהרע איינערטען ווערען פאן
סאבאסחא'ס מעסיאסווערע איבערצייגט, דיעווע איבער-
ציינגט וואר מיט איהרע יעלע פאן נאנן איינע נעוואך-
דען, דאס זיא איהר נור מיט דעם לעבען געמאכטען ווער-
דען קאנגעט וואר עם אין וואונדער, ווען זיא ניכט אן-
דעם גלייכע אונד פראייזשעטען אלס דאס זיא ווער בריי-
דער, דער איהר ווילאש, זינע שילד עבנעווא פאן ווינען
איבערציינגט וורברענגען ווינען, אונד דאס דער באשע
פאן נאז מיט דעם לייכטע דער נאכפילען וואהרען אין
דער וועלע הימנעקעהרס אויס, אונד דאך מיט בענייסטער
שער צונגע צו פערקיינדען, וועלכעס הויז וואהלע בעלפא-
שעסען: איהרע ריינע וועלע האספע קיינע אינגוט דאס
הויער טענשיכע אינטערפעסען אונד ליידנשאפטען אים
שעילע זיין קאנגעט.

דער ווינען זא זאמטען
מאך קט.) דא איינבריינגען דער אבהאלמונג
אינען זאמאלטארטעס האט זיך דיעסמאל ווייע-
דער גאס פאלטשארטעס אונטער אינד איבער-
פלייסט. נעציינט. צו דעם פאנגעמערן און ווען
ערפאנגעמען זאמאלטארטע האבען זיך 3000 מענ-
שען איינגעפונען. קיפליטיע פערטימלער אונד
פראדועגעטען אים אסטערדיך, באהמען, נארי-
ציען אונד אונגאן, אינד זיא האבען זיך נעגעני-
ווייסן איהר הייד געקלאמט. דא נאכגע וועלע ער-
פרייס זיך דער בעסטען עינטע, אויך אסטערדיך -
אינאנאן האט געטראינען זיך היף, ניעמא אונד
ווייל יעדאך קיינען זיא. דא אבערע
מען זנד וויא געוואהנליך אס זאמען-מארכע ניכט
ערשינענען, זיא זינד צו הויזע געבליבען, נאכדעם
איהנען בעדייטס לאנגע פאררעך געמיינע צו
שאפטרווען אנגעכאטען ווארדע, זיא יעדאך
נאך אימערע ווארמען, אב פערליכטע דא ברא-
פריכט ניכט נאך וואהלפליכע וויירד. זא האט דען
דער זאמען-מארכע זיך אבערמאלס צו איינער פער-
זאמאלטע אסטערווייזש-אונדארישער פערקיי-
נען געשמאלטעט, פאן דער דא איינארטיגען
אבענהער זיך פערן הידעטען.

דיא געשיכטע דער ווען אין אונגאן.
(25. פארווערטעטע)

נאך דען פערפאלונגען דעם עכטען קרייצצוגעס,
וואהרענד וועלכער קאני קאלמאן זיך אלס וואהרע שופט-
גענגל דער ווען ציינעט, לעכטען דא ווען אונגארעס
וואהרענד דער נאנצען רעווערענע דיענעס פרייזונגען אונד
אישנעקלארשען קאנינס, אין פריעדען אונד אין וואהל-
שאפט. דא ערוואונגען נעמענען שינגען דעם צום
שופע אלס צום שאדען דער ווען געשאפטען ווארדען
צו זיין, אונד צוואר צום שופטען זענען ווען וועלכע זיך
פאן דען אונטערשליכען פערפאלונגען דער קרייצצוגער
אים כהאמען אונד עפעסאלנד ווענען נעקעליכטע האט
בען, אונד זיא זיך אויסשליסליך מיט דעם האנדלען
שאפטענען. דא איינגעכאנענען רועען כהאנשישען ווען
לעכטען מיט דעם פאלקע נאך אימערע נענע פערשלאגען
אונד פערשלאגענען זיך וויא פריהע טאקען דעם פער-
באשע דער סאבאלטער סינדע, מיט איהרען שאפט-
מענטעןאפטען, דען מאדירען: אום דאס פערבאך קיינע
קלאווען צו האלטען, שינגען זיך דא ווען וואוהל אלס
דיא בעפאלערענע בענפאלנד ווענען נעקעליכטע דא הא-
בען דען וויר פינדען דיעווע (איינגעכאנענען) ווען אום
דיעווע צייט אלס דא הינען אויסגענדעלטע בענייסטע-
נען, וועלכע קייט פאן דיעווע ועלכען בעארייטיגעט וואר-
דען: זיא עם אום וואהרשוילדן, דאס דער קאני ועלכטע
דיעווע נעמוסן ניכט דעסחאלב, כהאפע, דאמיט עם איך

דער פאן נאך נאשהאן בעניאמינס אברוינע וואר דער
אכטע מאן נאך דער האנצייא. אונד דער אבער דעסוועל-
כען צו דעם נאכטען סאפעאלע בענייסטעטע אין קוהלעך
לאווינד, פארטשעט אויסען עכטען גונסטשטעטען בארעקען
איהר דעם דונקעלברוינען עוואסערע צווישען דער שפארט
אונד דער איינער קארדעליא אויס: עם ווארען דא פאר-
ציינען וועלכע דאס זינען עפעסאר אונד דא נעלארענען
זאכטע צו האונגען קאנען געוויסנען היינער פירטען.
הייסען זינען דא עריאנדער בייזש דעם מערער אין בליי-
כעס, אבערהויפטעס נעיוכט צו אום עם דען געספען צו
פערדאלפען אים געווישע דער וועלכען, אונד אים טאנצע
דער פייסיען אונד הארעך, וועלכטע לויספען לעידער אויס-
שעיעלען: סאבאסחא ציינעט דאנענען ווינער אומגעבונג
דיא בעלעכטען ציען שאפאלעל האפטנגען זיין בעקע-
דען נעוויקערטע ציען פעסע ובערהייס, דא אים איבער-
ציינגט אונד עריאנדער נעוויסיהס ערפארעטעט, אונד
ניכט ועלשען נאח זיין איינע דען שווארמערשען אויסדרוק
פאן דער פריהער ווינע בענייסטערשען ריען צו בענילישען
פאלפען, וועלכע אבער זיא געוויסע צייט אן איהם פער-
מיטע ווארדען וואר. דא נאכטען נאכטען דא בליקע פיר
בעקענער האקען ליעבעסליכעס, אונד שרעצען איבער
סאפארס בלאכטען,
אונטער דען פילען נעלעכערען נאכטען בעפאנד
זיך אויך סאבאסחא'ס איינטיגער לעידער, סיפאן סאבא-
נאכט: וואפאל דא סאפעל איינגעכאנען וואר, לייכטעט
דייער דאס געשריא איהר רעליגיאזע נענטנארטע אונד
ווארנען זיך אים טאנצע דער ערשטיגענע מיט פאלגענדען
ווארשען אן סאבאסחא: (פארשעצונג פאלעס)

